

**Începuturile Bibliotecii Județene Mureș.
Dr. Molnár Gábor – primul director al instituției**

*PETELEI KLÁRA
Biblioteca Județeană Mureș*

Istoria oricărei biblioteci constituie o parte importantă a istoriei locale. Nu s-a scris până în prezent o monografie a Târgu-Mureșului, cu toate că există o mulțime de studii publicate atât de către istoricii români, cât și maghiari. Nu s-a scris încă nici istoria Bibliotecii Județene Mureș, nici cea a bibliotecilor locale, fie ele publice, private, confesionale, școlare, ale unor asociații sau fundații, cu toate că există studii și preocupări și în acest sens. Această lucrare este o scurtă introducere la istoria bibliotecii județene de astăzi, fostă bibliotecă orașenească, preambul la o cercetare mai amplă asupra primelor decenii de existență a acestei instituții și în special asupra vieții și activității primului său director, dr. Molnár Gábor. Ea reprezintă doar primul pas al unei cercetări de durată care sperăm că se va finaliza într-o monografie.

La începutul secolului al XX-lea, sub conducerea primarului Bernády György, intelectualitatea orașului a considerat că este necesară fondarea unei biblioteci publice orașenești, deoarece bibliotecile existente, printre care prestigioasa bibliotecă Teleki, biblioteca colegiului reformat și alte câteva biblioteci mai mici cu un acces mai restrâns nu mai satisfăceau necesitățile de lectură. Un alt motiv a fost așa-zisul spirit al epocii, care cerea o culturalizare a maselor largi. Acest fapt apare frecvent în presa epocii, în măsuri administrative și în politica culturală. Astfel, într-unul din articolele din revista *Maros-Vásárbely* care se referă la reforma administrativă din cadrul bibliotecilor se afirmă că: „Toată lumea are dreptul la cunoaștere deoarece nu există un interes uman sau național mai important decât acesta. Adevărata democrație are dreptul și obligația de a pune la dispoziția poporului mijloacele de obținere a cunoașterii. Un astfel de mijloc este școala, dar înainte de aceasta este cartea.”¹

În această perioadă aspectul orașului s-a schimbat mult, au fost înălțate multe clădiri impunătoare, cele mai cunoscute fiind palatul primăriei și palatul

¹ *A könyvtári közigazgatás reformja*, în *Maros-Vásárbely*, I, nr. 12, 15 oct. 1911, p 2-3. (toate traducerile aparțin autorului)

culturii care urma să adăpostească, pe lângă alte instituții de cultură, și biblioteca publică.

Molnár Gábor a fost primul director al bibliotecii nou-înființate. S-a născut în 1858, și-a trăit întreaga viață în Târgu-Mureș, stingându-se în 1940. Se cunosc foarte puține date biografice referitoare la dânsul. După o cercetare minuțioasă a presei vremii (încă neterminată) se pare că a fost o persoană care nu a dorit să iasă în evidență, nu și-a făcut publicitate, cu toate că a avut o activitate publicistică foarte bogată.

Deocamdată știm puțin despre familia în care s-a născut. Se spune că tatăl său a fost pretor al urbei, ca și dr. Molnár. Într-un număr al revistei *Maros-Vásárbely*, într-un articol scris cu prilejul inaugurării noii clădiri a Colegiului Reformat este elogiat un grup de foști profesori, printre care și un anume Molnár János. Acest nume este subliniat, iar în josul paginii este menționat: „*apám*” și semnat Molnár Gábor.²

De religie reformată, Molnár Gábor a studiat la Colegiul Reformat din orașul natal, apoi a urmat cursurile universității clujene, obținând diploma de doctor în drept în anul 1882. Este jurist practicant la Tabla Regească începând cu 1881, iar din 1883 intră în administrația locală ca pretor. Între anii 1888 și 1890 activează ca secretar al prefectului județului Mureș-Turda, iar între 1890 și 1908 este pretor principal al aceluiași județ. Într-un articol se afirmă că Hofbauer Aurél, primarul Târgu-Mureșului după dr. Bernády, a avut noroc chiar de la începutul carierei sale, ajungând să lucreze sub mâna unui excelent funcționar în administrația publică, dr. Molnár Gábor.³

Până acum s-a crezut că Molnár Gábor nu a fost căsătorit. Anunțurile cu caracter personal din ziare au relevat contrariul; a existat o doamnă Molnár, având numele de fată Csiszér Irma. Au avut și două fiice; despre fiica mai mare știm doar că a murit înainte de 1910. Mezina s-a numit Gabriella (Ella), a fost căsătorită cu Gergely József, funcționar la Banca Austro-Ungară.⁴ Din acest

---

² *Üdvözlő beszédek. A marosvásárbelyi ref. Kollégium felavatásán. II Kolozsvári Sándor ny. tanár üdvözlő beszéde*, în *Maros-Vásárbely*, I, nr., 1 iul 1911, p. 15.

³ Hofbauer Aurél, în *Maros - Vásárbely*, III, nr. 2-3, 1 feb. 1913, p. 10-11.

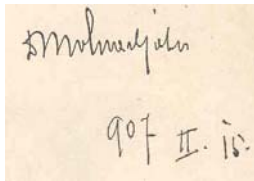
⁴ *Székely Napló*, XLII, nr. 98, 12 iun 1912, p. 5.

mariaj a rezultat o fetiță botezată Piroska Dóra. În diferite articole apare și fratele directorului, dr. Molnár Andor.⁵

Familia Molnár aparținea elitei orașului, locuia pe strada Hunyadi János nr. 16⁶ (astăzi Mihai Viteazul) și obișnuia să participe la evenimentele mondene. Membrii ei sunt semnați în presă de nenumărate ori, în postura de participanți sau organizatori ale unor baluri. Astfel, doamna Molnár este amintită ca membră în comitetul de organizare al unui bal ținut în beneficiul cantinei săracilor.⁷ Ella, fiica doctorului, este amintită ca participantă la un bal al Asociației „Bethlen Kata.”⁸

Într-unul din articolele de istorie locală Molnár Gábor povestește că în urmă cu 40 de ani, pe vremea când era elev al Liceului Reformat, a fost unul din dansatorii care au participat la un bal pentru copii, care avusese loc în clădirea Apollo.⁹

Un cetățean cu simț civic dezvoltat, dr. Molnár s-a implicat direct în activitatea unor asociații de binefacere. La una dintre ele, care avea drept scop ajutorarea femeilor sărace, a îndeplinit funcția de secretar.¹⁰

Semnătura dr. Molnár Gábor

Este un fapt bine cunoscut că Molnár Gábor a donat bibliotecii orașenești un mare număr de cărți și colecții de periodice.¹¹ Donațiile sunt marcate cu exlibrisul-ștampilă: „*a Marosvásárhelyi Közművelődésibáz könyvtárának adományozta dr. Molnár Gábor könyvtárigazgató.*” Stabilirea listei donațiilor, împreună cu multe alte aspecte ale vieții și activității primului director al bibliotecii vor face obiectul unor cercetări ulterioare.

⁵ *Székely Napló*, XLIII, nr. 197, 25 dec 1913, p. 2 (Mi Ujság); *Ellenőr*, VII, nr. 200, 28 dec 1913, p. 2 (Hírek).

⁶ *Maros-Vásárhelyi Almanach*, 1912, p. 73.

⁷ Molnár Gábor, *Farsang-avatás. A Roccoco estélyről*, în *Székely Napló*, XLII, nr. 3, 9 ian 1912, p. 2.

⁸ A „*Bethlen Kata*” estélye, în *Ellenőr*, VI, nr. 22, 13 feb. 1912, p. 1-2.

⁹ Molnár Gábor, *Gyermekbál-negyven év előtt*, în *Székely Napló*, XLII, nr. 126, 17 aug. 1913, p. 2.

¹⁰ Molnár Gábor, *A Marosvásárhelyi Jótékony Nőegylet*, în *Maros-Vásárhely*, I, nr. 13, 1 nov. 1911, p. 2-5.

¹¹ *Adományok a Kulturbáz könyvtárának*, în *Ellenőr*, VII, nr. 199, 25 dec. 1913, p. 5 (Hírek).

Dr. Molnár Gábor a desfășurat o bogată activitate publicistică. A scris în special articole privind istoria locală, istoria teatrului, istoria presei, istoria Tablei Regești, istoria băncilor locale, bibliologie, memorialistică etc. Enumerăm doar câteva dintre aceste organe de presă: *Maros-Vásárhely*, *Székely Napló*, *Ellenőr*, *Maros-Vásárhely szab. királyi város hivatalos közlönye*. Mulți ani a fost și corespondent al ziarelor *Magyar Hírlap* și *Pesti Hírlap* din Budapesta.

Problema înființării unei noi biblioteci pare să fi fost o chestiune importantă pentru cetățenii orașului. În presa vremii apar frecvent articole pe această temă. Renumitul botanist Nyárádi Erazmus Gyula subliniază necesitatea asigurării unor cărți de popularizare a științei și chiar a unui mic fond de cărți științifice.¹²

Dr. Braun Róbert, sociolog, lexicograf, fost profesor într-un liceu târgumureșean, care la acea dată era bibliotecar alături de Szabó Ervin, ctitorul bibliotecii metropolitane din Budapesta, a publicat o serie de patru articole despre biblioteca orășenească. Articolele în mod sigur au fost scrise după o vizită la fața locului, autorul trecând în revistă atât aspectele pozitive, cum ar fi imaginea de ansamblu și dotarea materială a sălilor de lectură pe care le consideră mai moderne chiar decât pe cele din capitală, depozitele și sistemul de rafturi adecvate etc., cât și unele aspecte negative, precum lipsa unei uși metalice la depozitul de carte (necesar ca măsură de prevenire a incendiului). Este considerat un defect major faptul că trecerea în depozit se face prin biroul directorului, precum și lipsa unui spațiu adecvat destinat prelucrării cărților.¹³

Pe lângă sugestii privind îmbunătățirea condițiilor de lucru și a bunei serviri a cititorilor, dr. Braun consideră că fondul de referință trebuie să se afle în sala de lectură astfel încât cititorii să aibă acces liber la el. Ilustrul bibliotecar trece în revistă diferitele categorii de potențiali utilizatori ai bibliotecii, subliniind marea importanță care trebuie dată cititorilor tineri, elevilor. Ei sunt priviți în general ca intruși în bibliotecile publice considerând că ei ar trebui să frecventeze bibliotecile școlare. Dr. Braun speră că Târgu-Mureșul va fi un deschizător de drumuri în privința relației cu tineretul studios. Este o onoare și nu o rușine dacă o bibliotecă este frecventată cu predilecție de elevi.¹⁴

Același autor este de părere că la achiziția de cărți trebuie avute în vedere necesitățile de lectură ale majorității cititorilor. O bibliotecă publică nu poate

---

¹² Nyárady Erazmus Gyula, *Nébaný szó a kulturbáz könyvtáráról*, în *Maros-Vásárhely*, II, nr. 12, 15 sept. 1912, p. 5-6.

¹³ Dr. Braun Róbert, *A városi könyvtárról*, în *Székely Napló*, XLIII, nr. 156, 12 oct. 1913, p. 2.

¹⁴ *Ibidem*, nr. 157, 14 oct. 1913, p. 1.

cumpăra cărți scumpe care sunt solicitate doar de un număr foarte restrâns de beneficiari. În schimb este nevoie de cărți valoroase cu o largă circulație cum sunt enciclopediile, lexicoanele și dicționarele. Autorul s-a preocupat și de lectura copiilor, făcând recomandarea ca a doua sală de lectură să fie rezervată lor, iar pentru a-i atrage în bibliotecă pot fi organizate programe speciale în care să li se citească povești -- astfel de acțiuni au avut loc la Budapesta și au avut succes.¹⁵

În ultimul din cele patru articole, dr. Braun Róbert s-a ocupat de două aspecte ale activității bibliotecii: menținerea unei bune relații cu presa, iar a doua - bibliografia locală. Aflăm cu acest prilej că prin strădania doctorului Molnár Gábor s-a alcătuit deja o colecție valoroasă de lucrări apărute la Târgu-Mureș.¹⁶

Prezentarea acestor articole poate părea în afara cadrului acestei lucrări și poate că s-ar potrivi în cadrul mai larg al istoriei bibliotecilor târgumureșene, însă este relevantă deoarece a contribuit la formarea domnului Molnár ca director de bibliotecă. Pregătirea lui bineînțeles că nu s-a rezumat la citirea unor articole din presă. A luat parte la cel puțin un curs de pregătire organizat de inspectoratul de specialitate de la Budapesta – de management în bibliotecă am spune astăzi – în vara anului 1913.¹⁷ Printre cărțile donate bibliotecii de către dr. Molnár se află și lucrări de biblioteconomie care poartă adnotări ale acestuia, de exemplu lucrarea lui Gulyás Pál *Népkönyvtári címjegyzék*, Budapest, 1910 și de același autor cartea *A népkönyvtárak szervezése, fenntartása és kezelése*.

Am dorit să demonstrăm că persoana aleasă să conducă noua instituție a avut pregătirea necesară. Doar în revista *Tükör* a apărut un articol malițios care se îndoia de competența celor numiți, adică dr. Molnár director, iar Biás István bibliotecar. Cel care a scris articolul se întreba dacă un fost pretor și un fost slujbaș al poștei, chiar dacă și până atunci s-au mocoșit cu biblioteca. Trebuie făcută observația că Biás István nu a fost doar un funcționar al poștei, ci un om cu preocupări serioase de istorie. De asemenea, acest articol ne demonstrează că viitorul director a avut și înaintea numirii sale preocupări în acest sens.¹⁸

Dr. Molnár Gábor a cunoscut și cele afirmate într-un articol al revistei *Maros-Vásárhely* privind reforma administrativă a bibliotecilor: „*Toți oamenii au dreptul la cunoaștere deoarece nu există interes uman sau național mai înalt*

¹⁵ *Ibidem*, nr. 158, 16 oct. 1913, p. 1-2.

¹⁶ Dr. Braun Róbert, *A városi könyvtárról, Székely Napló*, XLIII, nr. 159, 18 oct. 1913, p. 1-2.

¹⁷ *Maros-Vásárhely*, III, nr. 5, 13 iul. 1913, p. 6, (Hírek) și Molnár Gábor, Báró Szalai Imre, în *Maros-Vásárhely*, III, nr. 10, 17 aug. 1913, p. 3.

¹⁸ Kovács József, *Molnár Gábor és Biás István*, în *Tükör*, I, nr. 24, 5 iul. 1913, p. 6.

decât acesta. Adevărata democrație are dreptul și obligația de a pune la dispoziția poporului mijloacele de obținere a cunoașterii. Astfel de mijloace sunt școala, dar mai înainte de ea – cartea.”¹⁹ Această formulare ni se pare astăzi un pic ciudată, ea însă afirmă un drept uman fundamental – dreptul la cunoaștere.

Concepția și ideile noului director privind rolul bibliotecii publice pot fi desprinse dintr-un număr de articole publicate în revista *Maros-Vásárbely*. El pornește de la cele afirmate de Széchényi István în cartea sa *Hitel*, apărută în 1830, în care se subliniază rolul culturii și științei de carte în progresul societății: „Piatra de încercare a oricărui progres, a oricărei puteri și valori și chiar a norocului [unei națiuni - n.n.] este omul cultivat.” În scopul ridicării nivelului de cultură al concetățenilor săi, dr. Molnár vede două căi: organizarea unor cursuri și prelegeri de tipul universității populare / muncitorești, respectiv autoinstrucția prin lectură. Deci, menirea bibliotecii publice este de a asigura accesul cetățenilor din toate clasele și păturile sociale la lectură, atât prin intermediul unor publicații de popularizare a științei, cât și prin oferirea unei lecturi de divertisment de calitate. Se subliniază avantajul lecturii asupra prelegerilor, deoarece, dacă în cursul unui an oferim o carte bună la fiecare o mie de locuitori, ne costă mai puțin decât dacă am încerca să oferim aceeași cantitate de informație și plăcere prin intermediul unui șir de cursuri și prelegeri. Pentru ca o bibliotecă să poată ajunge la realizare acestui deziderat, continuă autorul, ea trebuie să dispună de un fond de publicații adecvat, format atât din lucrări științifice, dar mai ales de popularizare și de literatură beletristică, accesibilă nivelului de cultură a mării majorități a populației. Biblioteca publică trebuie să fie în măsură să completeze cultura și cunoștințele asigurate de învățământ și presă, deoarece numai știința acumulată printr-o autoinstruire permanentă dăinuie.²⁰

Dr. Molnár Gábor este de acord cu dr. Braun privind sarcina bibliotecii orașenești de a colecționa și păstra pentru generațiile viitoare toate publicațiile: cărți, broșuri, alte tipărituri referitoare la viața culturală, economică, administrativă și istorie a Târgu-Mureșului. În acest scop, se vor urmări rubricile literare ale periodicelor, piața locală și internațională de cărți vechi, se vor procura lucrările scriitorilor născuți aici ca și ale celor care activează local. De asemenea se dorea achiziționarea tuturor aparițiilor din cei 127 de ani de existență a tiparului la Târgu-Mureș. La momentul deschiderii bibliotecii, directorul avea o colecție de 450 de publicații locale, dintre care 50 unicate. Printre ele se numărau lucrări ale

---

¹⁹ *A könyvtári közigazgatás reformja*, în *Maros-Vásárbely*, I, nr. 12, 15 oct. 1911, p. 2-3.

²⁰ Molnár Gábor, *A közművelődési könyvtárak*, în *Maros-Vásárbely*, III, nr. 11, 7 sept. 1913, p. 1-2.

lui Aranka György, Bolyai Farkas, Köteles Sámuel, prima revistă editată aici de renumitul profesor de la Colegiul Reformat Mentovich Ferenc, *Marosvásárhelyi füzetek*.²¹

Conform comunicatului comisiei economico-financiare a orașului, dr. Molnár a fost numit în luna august 1913, urmând să primească un salariu de 4600 coroane anual,²² iar organizarea bibliotecii urma să înceapă în luna septembrie. Pentru o cât mai rapidă punere în circulație a cărților, primarul Hofbauer Aurél a ajutat biblioteca prin alocarea de personal suplimentar.²³ Revista *Tükör* [Kovács József] lauda condițiile din sălile de lectură și își exprima speranța că orarul va fi stabilit de așa manieră încât muncitorimea să poată beneficia de noua oportunitate de studiu.²⁴

Fără vreo festivitate anume, biblioteca s-a deschis la 15 noiembrie 1913 pentru împrumut, iar din ianuarie urmau să se deschidă și sălile de lectură. Orarul și condițiile de împrumut au fost publicate în *Ellenör* și *Székely Napló*.²⁵ La momentul inaugurării erau puse la dispoziția cititorilor 2300 de titluri în 3000 de volume, în special beletristică. În presă se preciza că fondul de carte era mult mai mare, de 20000 de volume, literatură beletristică maghiară și străină, literatură științifică și altele.²⁶ Sala de lectură pentru periodice urma să ofere cititorilor 150 de publicații din țară și străinătate, în limbile maghiară, germană, engleză, franceză și italiană. Împrumutul era gratuit, se plătea doar o mică sumă la înscriere, când cititorul primea și o broșură atrăgătoare cu regulamentul instituției.²⁷

Dotarea materială a bibliotecii era modernă, conform standardelor epocii, cărțile prelucrate după standardele biblioteconomice valabile și astăzi, împrumutul se făcea prin sistemul de buzunărașe și fișe-termen, cu data ștampilată pe ele.

²¹ Molnár Gábor, *A marosvásárhelyi kulturbáz könyvtára*, în *Maros-Vásárhely*, III, nr. 12, 20 sept. 1913, p. 1-2.

²² *Maros-Vásárhely*, III, nr. 9, 10 aug. 1913, p. 1.

²³ *A közművelődési ház könyvtára*, în *Székely Napló*, LXIII, nr. 183, 30 nov. 1913, p. 1-2.

²⁴ *Látogatás a Kulturpalota könyvtárában*, în *Tükör*, I, nr. 39, 18 oct. 1913, p. 5.

²⁵ *A Közművelődési-Ház könyvtára*, în *Ellenör*, VII, nr. 176, 13 nov. 1913, p. 2 (Hírek); *A Közművelődési Ház könyvtára*, în *Székely Napló*, XLIII, nr. 173, 13 nov. 1913, p. 2-3 (Mi Ujság).

²⁶ *A közművelődési ház könyvtára*, în *Ellenör*, VII, nr. 182, 23 nov. 1913, p. 1 (A közönséghez)

²⁷ Hofbauer Aurél, *Marosvásárhely sz. kir. Város Közművelődési Ház könyvtárának szabályzata*, Marosvásárhely, 1913.

Sistemul de cataloage pentru cititori era cel cu fișe folosit încă și astăzi. Orarul a fost modificat în funcție de necesități, la început de două ore pentru împrumut, mai apoi extins. Toate aceste modificări erau aduse la cunoștința publicului în presă.²⁸ Poate că și critica adusă de revista *Tükör*, a avut un rol în acest sens, pentru că, nu cu mult înainte de mărirea orelor de funcționare, cei de la revistă se întrebuau de ce mai există biblioteca dacă tot nu ai timp să te duci de la 10 la 12.²⁹

La o jumătate de an de la deschiderea instituției, în monitorul oficial al orașului au apărut două articole nesemnate, un soi de dări de seamă ale activității de până atunci, și reiterează politica culturală a bibliotecii. „*Această bibliotecă nu și-a dorit să fie un muzeu al cărții, nici o bibliotecă specializată, nici vreun bazar de publicații – este o instituție culturală care acționează prin intermediul literelor, ținând cont de dorințele unui public larg precum și de nivelul cultural al acestuia.*”³⁰ O bibliotecă care nu ar ține seama de aceste aspecte ar deveni locul liniștit, îndrăgit al câtorva privilegiați. Ea nu și-ar putea îndeplini sarcina – care este a fiecărei bibliotecii – de a învăța și instrui pe cei mulți. În cel de-al doilea articol sunt prezentate câteva date cifrice referitoare la numărul de cărți existente: 12000 de volume, din care 10000 au fost deja puse la dispoziția cititorilor, de peste trei ori numărul celor cu șase luni în urmă. Cataloagele nu erau încă complete, fiind disponibile doar literele A, B, C și D din catalogul alfabetic. Planul era ca ele să fie finalizate până la sfârșitul aceluși an împreună cu un index tematic. Este amintită și colecția specială de periodice vechi strânsă și donată de dr. Molnár Gábor. La acea dată erau înscriși 1133 de cititori din cei aproximativ 30000 de locuitori. Biblioteca își propunea ca în câțiva ani să ajungă cea mai bogată instituție culturală, un model în domeniu.³¹

Dr. Molnár Gábor a procedat în conformitate cu cerințele vremii sale – răspândirea culturii în rândurile populației, cu atenție deosebită la tineretul studios și a muncitorimii. La fondarea bibliotecii au conlucrat atât administrația locală – cu fonduri și personal – cât și mulți cetățeni, ziarele publicând periodic liste ale celor care au donat cărți.³² Consiliul local dispunea în vara anului 1912 de 15000 de coroane în vederea dotării instituției, la care s-au adăugat cei 4000 din fondul

---

²⁸ *A könyvtár karácsonya*, în *Ellenör*, VII, nr. 198, 23 dec. 1913, p. 3 (Hírek).

²⁹ *A méltóságos kultúrház*, în *Tükör*, I, nr. 47, 15 dec. 1913, p. 5.

³⁰ *A Kultúrház könyvtára*, în *Maros-Vásárhelyi szab. Királyi város hivatalos közlönye*, I, nr. 1, 18 iun. 1914, Nem hivatalos rész, p. 1-2.

³¹ *Idem*, nr. 1, 25 iun. 1914, Nem hivatalos rész, p. 3-4.

³² *Maros-Vásárhely*, II, nr. 2, 5 ian. 1912, p. 2; *Idem*, II, nr. 3, 1 feb. 1912, p. 11; *Ellenör*, VII, nr. 199, 25 dec. 1913, p. 5 (Hírek.)

Gecse.³³ A existat sprijin și din partea administrației centrale. Primarul Bernády obținuse de la Fondul Bibliotecilor 25000 de coroane în scopul achiziționării de cărți.³⁴ Ministerul cultelor și Instrucțiunii Publice a alocat 4000 de coroane pentru utilizarea bibliotecii.³⁵ Presa locală a avut în permanență în vizor activitatea instituției și în marea ei majoritate a avut o atitudine binevoitoare și de ajutor. Prin persoana domnului Molnár biblioteca a avut un prim director dedicat trup și suflet, urmele benefice ale activității sale dăinuind până în zilele noastre.

Această scurtă lucrare este doar un preambul al unei cercetări mai ample privind începuturile acestei instituții și în special a biografiei primului său director. Trebuie să atragem atenția asupra faptului că unele date s-ar putea dovedi incorecte, nu s-a putut face încă o verificare amănunțită a lor. Cercetarea noastră s-a rezumat deocamdată doar la primii ani ai existenței bibliotecii și doar la unele aspecte ale vieții doctorului Molnár. Am pornit de la niște date sumare și de la o „mitologie pozitivă” a personajului, la îndemnul domnului director Dimitrie Poptămaș. Dintre direcțiile cercetării amintim colaborarea de 24 de ani dintre Molnár Gábor și Aurel Filimon, donațiile de carte și periodice, adnotările și eventualele dedicații de pe cărți, publicistica, noi date biografice și altele. Suntem convinși de utilitatea acestui demers, el reprezentând o contribuție la o parte mai puțin cercetată a istoriei locale.

The Beginnings of the Mures County Library. Dr. Molnár Gábor - the First Manager of the Institution

Abstract

This study deals with the foundation and the first years of the public library of Târgu-Mureș, covering the period between 1911 and 1914, and aspects of the life and work of its first manager, dr. Molnár Gábor. At that time, there were several libraries in Târgu-Mureș, the most famous being the Teleki Library. However, the local council and the major, dr Bernády György considered that a modern public library was needed. The beginning of the 20th century was a period of great progress for the town, new monumental buildings had been raised. One of them, the Palace of Culture was meant to lodge a number of cultural institutions, among them the public library. This is only a small part of a greater research that hopefully will end in a monography of dr. Molnár.

³³ *Városi közgyűlés*, în *Maros-Vásárhely*, II, nr. 8, 12 ian. 1912, p. 2-3.

³⁴ *Maros-Vásárhely*, II, nr. 1, 1 ian. 1912, p. 15 (Hírek.)

³⁵ *A Kulturbáz könyvtára*, în *Maros-Vásárhely szab. királyi város hivatalos közlönye*, I, nr. 2, 25 iun. 1914, Nem hivatalos rész, p. 5.

Local periodicals proved to be a valuable source in our research, thus completing our knowledge about the subject. Little was known about dr. Molnár's personal life. We found out that not only was he married, but he also had two daughters and a grand-daughter. Jurist and retired from a successful career in local administration, dr. Molnár Gábor became a professional librarian and a very good manager of the library for 23 years. The study presents his conception about the purpose of the public library, namely in bringing culture and knowledge in the life of all people, with a special concern to youth and the growing number of workers. An other important aspect is to reveal dr. Molnár's ideas about the concrete tasks in the every day work in a library: the book acquisition policy, the organization of the departments, the catalogue system, the rules of the library. He considered that an important role of a local library was to collect information, books, periodicals and all kind of printings by local authors and about the town. His name remains strongly tied with the foundation of the library.